
MITTATILLAUSVAATTEEN VALMISTUSPROSESSI

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Muotoilun koulutusohjelma

Visamäki, kevät 2013

Niina-Maija Laurila

VISAMÄKI
Muotoilun koulutusohjelma
Vaatus

Tekijä	Niina-Maija Laurila	Vuosi 2013
Työn nimi	Mittatilausvaatteen valmistusprosessi	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön aiheena on mittatilausvaatteen valmistusprosessi. Työssä selvitettiin, miten mittatilausvaate syntyy ja millaisia työvaiheita prosessiin liittyy. Opinnäytetyössä haastateltiin mittatilausvaatteen valmistuksen asiantuntijoita sekä valmistettiin mittatilausmorsiuspuku asiakkaalle. Opinnäytetyön tarkoituksena oli ymmärtää tekijöitä, jotka vaikuttavat mittatilausvaatteen suunnitteluun ja valmistukseen.

Mittatilausvaatteen valmistukseen liittyvää tietoa hankittiin kirjallisuudesta, asiantuntijoiden haastatteluista sekä omista kokemuksista. Työskentelyyn vaikuttivat aikaisemmat kokemukset mittatilausvaatteiden valmistuksesta, joihin kuuluu muun muassa vanhojen tanssi -pukuja, joiden tuomasta kokemuksesta oli apua mittatilausmorsiuspuvun valmistuksessa. Opinnäytetyön tärkeänä lähtökohtana oli asiakas, jolle morsiuspuku valmistettiin.

Opinnäytetyön lopputuloksena syntyi kaavio mittatilausvaatteen valmistusprosessin etenemisestä sekä valmis mittatilausmorsiuspuku. Opinnäytetyöhön valmistettu mittatilausmorsiuspuku ei aivan saavuttanut toivottua tasoa, vaan vaatii vielä työstämistä opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Haastattelut ja morsiuspuvun valmistusprosessi osoittivat, ettei mittatilausvaatteen valmistusprosessi etene aina samalla tavalla eikä se ole yksiselitteinen, vaan siihen vaikuttavat asiakas sekä valmistajan kokemus ja työskentelytottumukset.

Avainsanat mittatilausvaate, asiakaslähtöisyys, morsiuspuku

Sivut 35 s. + liitteet 1 s.

Visamäki
Degree Programme in Design
Clothing

Author	Niina-Maija Laurila	Year 2013
Subject of Bachelor's thesis	The Manufacturing Process of a Custom-made Garment	

ABSTRACT

The subject of this thesis is the manufacturing process of a custom-made garment. The aim of the thesis was to figure out how a custom-made garment is made and what kinds of stages are involved in the process. The thesis contains interviews of experts of custom-made clothing and the manufacturing of a custom-made wedding gown for a client. The purpose of the thesis was to understand the factors which have an effect on the designing and manufacturing of a custom-made garment.

Background information on the manufacturing of custom-made clothing was collected from literature, experts' interviews and experience. Earlier experiences of manufacturing custom-made clothes had an effect on the working process. Earlier projects had included e.g. ball gowns, and the experience helped with the manufacture of a custom-made wedding gown. An important starting point of the thesis was the client for whom the gown was made.

The result of the thesis was a chart about the progress of the manufacturing process of a custom-made garment and a custom-made wedding gown. The wedding gown didn't quite achieve the hoped-for level and it acquires more work after the completion of the thesis. The interviews and the manufacture of the wedding gown showed that the manufacturing process of custom-made clothing doesn't always follow the same track and it's not unambiguous. Both the client and the experience and working habits of the manufacturer affect the process.

Keywords custom-made garment, customer orientation, wedding gown

Pages 35 p. + appendices 1 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Tutkittava aihe ja tavoitteet	1
1.2	Viitekehys.....	2
1.3	Tiedonhankintamenetelmät	3
2	MITTATILAUSTYÖ	3
2.1	Asiakas ja mittatilaustyö	4
2.2	Eroavaisuudet valmisvaatetuotannon kanssa	5
3	HAASTATTELUT.....	6
3.1	Osk. Työhuone Hengari	7
3.1.1	Silja Kaarne	7
3.1.2	Kaisu Luomajärvi	9
3.1.3	Johanna Keiski.....	9
3.2	Revelations.....	10
3.2.1	Aurora Raiskinen.....	10
3.2.2	Mirjam Lehtonen	12
3.3	Yhteen veto	13
4	MORSIUSPUVUN VALMISTUSPROSESSI	13
4.1	Asiakas	13
4.2	Suunnittelu	14
4.2.1	Ideointi.....	14
4.2.2	Materiaalien valinta	22
4.3	Kaavoitus.....	22
4.4	Valmistus.....	24
4.4.1	Kaavasovite	24
4.4.2	Morsiuspuvun ompelu	26
4.4.3	Sovitus	27
4.5	Valmis morsiuspuku.....	28
5	TUTKIMUSTULOKSET	32
6	POHDINTA.....	33
	LÄHTEET	35

Liite 1 Haastattelukysymykset

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on mittatilausvaatteen valmistusprosessi. Työssä tutkitaan mittatilausvaatteen valmistukseen liittyviä työvaiheita ja haasteita. Aineistoa opinnäytetyöhön hankitaan haastattelemalla alan ammattilaisia, tutkimalla aiheeseen liittyvää kirjallisuutta sekä valmistamalla mittatilausmorsiuspuku asiakkaalle. Valmistuksen lisäksi tehtävänä on suunnitella puku asiakkaan toiveiden mukaan. Morsiuspuvun suunnittelussa ja valmistuksessa hyödynnetään haastatteluista ja kirjallisuudesta saatua sekä opiskelun aikana opittua tietoa ja aikaisempaa kokemusta mittatilausvaatteiden valmistuksesta.

Idea opinnäytetyöhön tuli syksyllä 2012, kun asiakas tiedusteli, voisinko valmistaa hänelle morsiuspuvun. Häät järjestetään Rovaniemellä heinäkuussa 2013, joten ajankohta sopi opinnäytetyön aikatauluun. Aiheen valintaan vaikutti kiinnostus mittatilaustyöhön sekä sen tarkkuuden ja laadun arvostus. Juhlapukuja olen valmistanut mittatilaustyönä ennenkin, mutta en koskaan morsiuspukua. Aikaisempiin töihin kuuluu muun muassa vanhojen tanssi -pukuja, joiden tuomasta kokemuksesta on varmasti hyötyä morsiuspuvun valmistuksessa. Morsiuspuvun valmistus on kuitenkin omanlaisensa projekti, joka tuo sopivasti haasteita opinnäytetyöhön. Haasteena opinnäytetyössä on myös pitkä välimatka asiakkaan kanssa, joka asuu Rovaniemellä. Välimatka vaikeuttaa sovituksia merkittävästi ja luultavasti vähentää niiden määrää.

Morsiuspuvun valmistus on hyvä tapa syventää tietämystä mittatilaustyön valmistuksesta ja asiakastyöstä. Morsiuspukua suunniteltaessa on äärimmäisen tärkeää, että morsian saa täydellisesti istuvan ja oman tyyliinsä mukaisen puvun. Suunnittelullisena haasteena on asiakkaan tyylin ja suunnittelijan näkemyksen yhdistäminen molempia miellyttäväksi kokonaisuudeksi. Opinnäytetyössä tärkeässä osassa ovat myös asiantuntijoiden haastattelut, joiden avulla saadaan hyviä ohjeita ja neuvoja, jotka auttavat mittatilausvaatteen valmistuksessa. Ammattilaisten osaamista ja tietotaitoa jakamalla saadaan arvokasta tietoa mittatilausvaatteen valmistusprosessista.

1.1 Tutkittava aihe ja tavoitteet

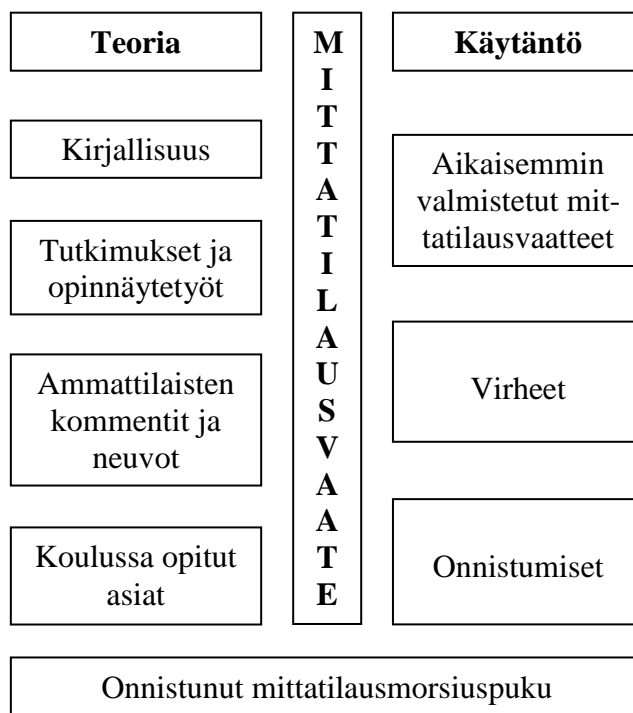
Työssä selvitetään vastausta seuraaviin kysymyksiin: Millainen on mittatilausvaatteen valmistusprosessi? Mikä on mittatilausvaate? Miten luodaan mittatilausvaate, joka vastaa asiakkaan toiveita? Näihin kysymyksiin vastaaminen syventää tietämystä mittatilausvaatteiden valmistusprosessista ja auttaa mittatilaustöiden valmistuksessa.

Opinnäytetyön tavoitteena on löytää vastaus pääkysymykseen, millainen on mittatilausvaatteen valmistusprosessi. Kysymykseen pyritään vastaamaan tutkimalla mittatilaustyötä teoriassa ja käytännössä. Tavoitteena on saada mahdollisimman laaja käsitys mittatilausvaatteen valmistukseen liittyvistä työvaiheista ja valmistuksen haasteista. Opinnäytetyön lopputuloksena on selonteko mittatilausvaatteen valmistusprosessin etenemisestä se-

kä mittatilausmorsiuspuku asiakkaalle. Vaikka opinnäytetyön toisena lopputuloksena valmistuukin morsiuspuku, ei opinnäytetyön tarkoituksena ole perehtyä tarkemmin morsiuspukuihin, vaan käsitellä mittatilausvaatteita yleisemmällä tasolla.

Koska opinnäytetyöhön liittyy asiakastyö, yksi tärkeimmistä tavoitteista on suunnitella ja valmistaa asiakkaan toiveet täyttävä, täydellisesti istuva puku hänen tärkeälle päivälleen. Puvun valmistus antaa tärkeää käytännönoppia mittatilaustyöstä. Puvun tulee olla laadukas ja hyvin valmistettu, mutta tärkeintä on kuitenkin se, että asiakas on lopputulokseen tyytyväinen.

1.2 Viitekehys

Kuva 1. Opinnäytetyön viitekehys

Opinnäytetyön viitekehyksessä (kuva 1) keskellä esitettynä on opinnäytetyön ydin eli mittatilausvaate. Työssä keskitytään tutkimaan mittatilausvaatteen valmistusprosessia ja siihen liittyviä tekijöitä. Viitekehyksessä vasemmalla puolella on teoria, johon kuuluu opinnäytetyötä varten tehty tiedonhaku ja haastattelut sekä ammatillisissa opinnoissa opittu tieto. Näistä tiedoista on apua mittatilausprosessin ymmärtämisessä ja sen hallittamisessa teoriassa.

Oikealla puolella on käytäntö, johon sisältyy kokemus aikaisemmin valmistamistani mittatilaustöistä, joihin sisältyy sekä onnistumisia että virheitä, joista on opittu aina jotakin uutta. Suurilta virheiltä ja täydellisiltä epäonnistumisilta on kuitenkin välttytty. Käytäntöä ja teoriaa yhdistämällä syntyy lopputulos, onnistunut mittatilausmorsiuspuku, joka on viitekehys-

sessä alimmaisena. Tärkeimpänä asiana opinnäytetyössä on mittatilausvaate, mikä se on ja miten se valmistuu.

1.3 Tiedonhankintamenetelmät

Tietoa mittatilausvaatteen valmistusprosessista hankitaan pääasiassa havainnoimalla ja haastatteluilla. Tietoa hankitaan myös tutkimalla alan kirjallisuutta. Lähteet pyrittiin valitsemaan kriittisesti, sillä tietoa haluttiin hakea vain luotettavista lähteistä.

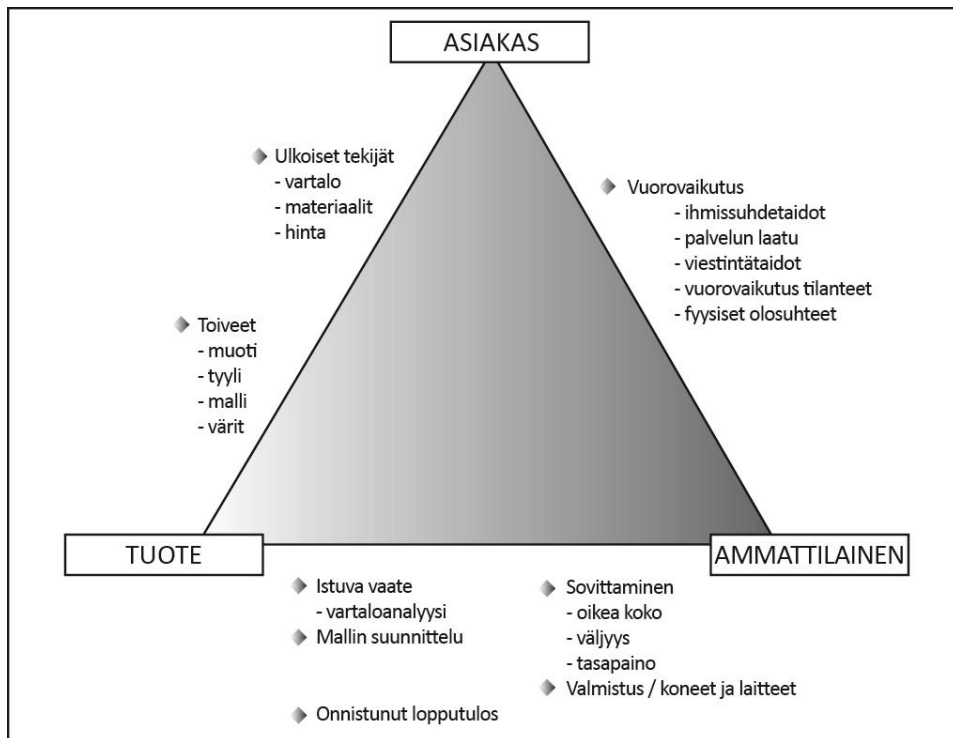
Opinnäytetyön haastattelut päätettiin suorittaa teemahaastattelulla suullisesti. Haastateltaviksi valittiin vaatetusalan ammattilaisia, jotka valmistavat mittatilaustöitä. Valintaan vaikutti myös yritysten sijainti ja helppo lähestyttävyys. Haastateltavat valittiin kahdesta erilaisesta yrityksestä, jotta nähtäisiin paremmin, kuinka suuresti mittatilausvaatteen valmistustekniikat ja käytänteet vaihtelevat.

Tiedonhankinnassa käytettiin myös omaa kokemusta ja havaintoja mittatilausvaatteen valmistuksesta ja siihen liittyvistä käytännöistä. Havainnot pohjautuvat aikaisemmin valmistettuihin mittatilausvaatteisiin sekä koulussa opittuun teoretiseen ja käytännön oppiin.

2 MITTATILAUSTYÖ

Mittatilausvaate valmistetaan asiakkaalle hänen mittojensa ja toiveidensa mukaan. Mittatilaustyö on asiakaslähtöinen prosessi, jossa täytyy osata huomioida asiakkaan tarpeet sekä kuunnella ja neuvoa häntä. Hyvien sosiaalisten taitojen tarve korostuu, kun asiakas ja työn valmistaja toimivat läheisesti koko prosessin ajan. Mittatilaustyön tavoitteena on tyytyväinen asiakas.

Mittatilausvaatteen valmistuksessa keskeisiä vaikuttimia ovat asiakas, ammattilainen ja valmistettava tuote (kuva 2). Asiakkaan ja ammattilaisen välillä vallitsee vuorovaikutus. Asiakas-ammattilainen suhteeseen vaikuttavat molempien sosiaaliset taidot ja ammattilaisen asiakaspalvelutaidot. Valmistettavan tuotteen laatuun ja onnistumiseen vaikuttaa valmistajan ammattitaito. Asiakkaan ja tuotteen välillä vaikuttavat asiakkaan asettamat toiveet ja mielikuvat valmistettavasta tuotteesta. Asiakkaan on osattava ilmaista nämä mielikuvat ammattilaiselle, jotta hän saisi haluamansa lopputuloksen. Nämä kaikki tekijät vaikuttavat mittatilausvaatteen valmistusprosessiin. Mikäli jokin osa-alue ei toimi, on lopputuloskin todennäköisesti epäonnistunut. (Anttila & Jokinen 2002, 6-7.)

Kuva 2. Tilaustyön valmistusprosessissa vaikuttavat tekijät (Anttila & Jokinen 2002, 6.)

2.1 Asiakas ja mittatilaustyö

Asiakaspalvelu on erittäin tärkeä osa mittatilaustöiden suunnittelua ja sovittamista, sillä asiakas ja ammattilainen työskentelevät yhteistyössä koko mittatilausvaatteen valmistusprosessin ajan. Hyvä asiakaspalvelija luo myönteisen ilmapiirin olemalla positiivinen, hyväkäyttöksinen ja empaattinen. Vaikka tuote itsessään olisikin ostamisen arvoinen, voi huono asiakaspalvelu estää asiakasta ostamasta yrityksen palveluita uudelleen. Yritys menestyy, jos asiakas käyttää sen palveluita kerta toisensa jälkeen. (Anttila & Jokinen 2002, 5-7.)

Kun asiakas tilaa itselleen vaatteen mittatilaustyönä, hän tahtoo todennäköisesti yksilöllisen vaatteen, jollaista ei ole kenelläkään muulla. Tämä on haastavaa puvun suunnittelijalle, sillä asun tulisi sopia asiakkaan persoonaan ja pukeutumistyyliin. Kun mittatilausvaatteen ulkomuotoa ryhdytään suunnittelemaan yhdessä asiakkaan kanssa, tulee ammattilaisen tehdä asiakasanalyysi, johon kuuluu mitanotto, vartaloanalyysi sekä tutustuminen asiakkaan tyyliin. Suunnittelijan tulisi selvittää asiakkaan toiveet vaatteen suhteen mahdollisimman tarkasti, mitä vaate hänelle merkitsee ja mitä sillä halutaan viestittää.

Vartaloanalyysi tehdään mitanoton yhteydessä, mikä tarkoittaa sitä, että ompelija ottaa asiakkaan vartalolta useita eri mittoja, joita tarvitaan kaavan piirtämiseen, ja samalla tekee havaintoja asiakkaan vartalosta. Analysointi pyritään tekemään keskustelemalla hienotunteisesti asiakkaan kanssa hänen vartalonsa hyvistä ja huonoista puolista. Keskustelun tarkoituksena on

selvittää, mitä kohtaa asiakas vartalossaan tahtoo korostaa ja minkä osan hän mieluummin peittää. (Anttila & Jokinen 2002, 22-23.)

Prosessin edetessä asiakas on mukana sovituksissa. Sovituksessa pyritään saamaan vaate asiakkaan vartalolle istuvaksi ja saamaan asiakkaan vartalo näyttämään sopusuhtaiselta sekä korostamaan hänen muotojaan. Sovituksen tarkoituksena on tarkistaa vaatteen istuvuus ja käyttömukavuus. Tarkoituksena on myös tarkistaa, että vaate näyttää siltä kuin asiakas ja ammattilainen ovat tarkoittaneet.

Vaatteen istuvuuteen vaikuttavat asiakkaan vartalon muoto, kaavoitukselliset ratkaisut sekä materiaali. Käyttömukavuuteen vaikuttaa vaatteen väljyys. Hyvin istuva vaate on tasapainoinen, asiakkaalle sopiva, selkeälinjainen ja se laskeutuu sileästi ilman ylimääräisiä ryppyjä tai vetoa. Tarkasteltaessa vaatteen mallinmukaisuutta otetaan huomioon asiakkaan toiveet, mikäli ne ovat mahdollisia toteuttaa. Kun vaatteen malli on sovittu tarkasti etukäteen asiakkaan kanssa, ei sovituksessa välttämättä tule suuria muutoksia. (Anttila & Jokinen 2002, 12-13.)

2.2 Eroavaisuudet valmisvaatetuotannon kanssa

Mittatilausvaatteen ja valmisvaatteen eroja käsittelevässä taulukossa (taulukko 1) on vertailtu tuotteiden hintaa, laatua, kokoa, istuvuutta, määrää sekä asiakkaita. Vertailussa on hyödynnetty sekä kirjallisuutta että havaintoja ja kokemuksia kuluttajana ja vaatetusalan opiskelijana.

Taulukko 1. Mittatilaus- ja valmisvaatteen eroja

	Mittatilausvaate	Valmisvaate
Hinta	Muutamasta sadasta eurosta tuhansiin	Muutamasta eurosta jopa tuhansiin euroihin vaatekappaleesta ja merkistä riippuen
Laatu	Hyvästä erinomaiseen tekijästä ja valituista materiaaleista riippuen	Vaihteleva
Koko	Asiakkaan mittojen mukainen	Standardikoot
Istuvuus	Erinomainen	Vaihteleva: Todella huonosta erittäin hyvään asiakkaan vartalosta ja vaatteen mallista riippuen
Määrä	Yksittäiskappale	Jopa tuhansia kappaleita useassa eri koossa ja värissä
Asiakas	Suunnitellaan ja tehdään yhdelle ainoalle asiakkaalle henkilökohtaisesti	Suunnitellaan tietylle kohderyhmälle

Mittatilausvaate valmistetaan yksittäiskappaletuotantona, kun taas valmisvaatteet valmistetaan sarja- tai massatuotantona. Sarjatuotannossa valmistetaan suuri, mutta rajoitettu määrä samanlaisia tuotteita, kun taas massatuotannossa valmistetaan samoja tuotteita ajallisesti lähes rajoituksetta. Valmisvaatteet valmistetaan tehtaissa nopealla tahdilla, kun taas mittatilaustyöhön käytetään runsaasti aikaa ja tarkkuutta, joka tekee mittatilausvaatteen hinnasta korkean. Mittatilausvaatetta valmistettaessa asiakas on jatkuvasti prosessissa läsnä, kun taas valmisvaatetuotannossa asiakas näkee tuotteen vasta valmiina vaateliikkeessä.

Yksittäiskappale valmistetaan asiakkaalle hänen mittojensa ja toiveidensa mukaisesti, jolloin vaatteen kaavoituksessa ja suunnittelussa voidaan huomioida asiakkaan vartalon erityispiirteet ja korostaa sen parhaita puolia. Mittatilausvaatteesta tulee yksilöllinen, sillä se on suunniteltu ja valmistettu juuri kyseiselle asiakkaalle. Valmisvaatetta ei ole suunniteltu kenellekään henkilökohtaisesti, vaan se tehdään suuremmalle kohderyhmälle. Ostajalla on laaja valikoima vaatteita, joista valita, mutta hän ei pysty itse vaikuttamaan vaatteen ulkonäköön. (Eberle, Hermeling, Hornberg, Kilgus, Menzer & Ring 2007, 190–191.)

Valmisvaatetuotannossa yritys määrittelee tulevan vaatemalliston laatutason. Laatutasoon vaikuttavat muun muassa materiaalit, vaatteen istuvuus ja muodikkuus sekä tuotannon kappalemäärä ja kokovalikoima. Vaatteen korkea laatutaso nostaa sen hintaa. Valmisvaateteollisuuden korkein laatutaso on designerlaatu, jonka tuottajat ovat yleensä tunnettuja merkkejä, joiden tuotteet saattavat olla jopa useiden tuhansien hintaisia. Mittatilausvaatteen laatuun vaikuttaa ompelijan ammattitaito sekä valittujen materiaalien laatu. (Eberle ym. 2007, 210.)

Valmisvaatteiden koot perustuvat väestön keskuudessa suoritettuihin perusmittauksiin ja niiden keskiarvoihin. Mittojen määrittelyssä sekä mittaustavassa käytetään kansainvälisiä standardeja. Saadut mitat järjestetään taulukoiksi ja koot porrastetaan siten, että lähes jokaisen vartalolle löytyy sopiva standardikoko. Kaikilla ihmisillä on kuitenkin yksilöllinen vartalo, joka ei välttämättä sovi täydellisesti standardikokoihin, mikä aiheuttaa ongelmia valmisvaatteiden istuvuudessa. Mittatilausvaate puolestaan valmistetaan asiakkaalle henkilökohtaisesti hänen vartalonsa mittoja apuna käyttäen, jolloin vaate istuu täydellisesti juuri hänellä. (Eberle ym. 2007, 213.)

3 HAASTATTELUT

Tietoa mittatilausvaatteen valmistusprosessista hankittiin haastattelemalla vaatetusalan ammattilaisia, joilla on kokemusta mittatilaustyön valmistuksesta. Haastattelukysymykset (Liite 1) käsittelevät ammattilaisten työskentelytapoja mittatilausvaatteen suunnittelussa, kaavoituksessa, valmistuksessa sekä sovituksissa. Haastattelujen tarkoituksena oli saada asiantuntijoiden neuvoja ja ohjeita siitä, miten mittatilausvaatteen valmistus todellisuudessa etenee ja mihin asioihin kannattaa kiinnittää huomiota valmistuksessa ja asiakkaan kanssa kommunikoidessa.

Haastattelun etu tiedonkeruumenetelmänä on se, että siinä aineiston keruuta voidaan säädellä joustavasti tilanteen vaatimalla tavalla ja myötäillen vastaajia. Haastattelussa aiheiden ja teemojen järjestystä voidaan säädellä ja vastauksia on mahdollista tulkita enemmän kuin esimerkiksi kirjallises-
sa kyselyssä. Tämän opinnäytetyön haastattelut suoritettiin teemahaastatteluna, joka on tarkasti määritellyn lomakehaastattelun ja vapaamuotoisen avoimen haastattelun välimuoto. Teemahaastattelussa haastattelun teemat ja aihepiirit ovat tiedossa, mutta kysymyksille ei ole määritelty tarkkaa järjestystä tai muotoa. Useimmiten teemahaastattelua käytetään kvalitatiivisissa tutkimuksissa. Valittu haastattelumuoto oli toimiva, sillä haastattelu eteni luontevasti keskustelun tapaan, mutta ei rönsyillyt muihin aiheisiin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 200–204.)

Haastattelu suoritettiin suullisesti, koska siten haastateltavilta sai runsaasti materiaalia ja keskustelu voisi edetä sellaisiinkin asioihin, joita ei välttämättä tullut ajatelleeksi haastattelukysymyksiä laadittaessa. Haastattelut tehtiin yksilöhaastatteluina, jotta muiden vastaukset eivät vaikuttaisi kenenkään mielipiteeseen ja välttyttäisiin päällekkäin puhumiselta. Haastattelun aikana haastateltavia oli mahdollista pyytää tarkentamaan vastaustaan tai heille saattoi esittää lisäkysymyksiä. Haastattelut nauhoitettiin, jotta mikään haastateltavan kertoma asia ei unohtuisi tai jäisi huomioimatta. Haastatteluja voi kuunnella useaan kertaan ja näin niistä voi mahdollisesti löytää vielä myöhemminkin uusia, hyödyllisiä tietoja ja vinkkejä.

Haastateltaviksi valittiin työntekijöitä kahdesta yrityksestä. Ensimmäinen yritys, tamperelainen puvustamo Osk. Työhuone Hengari oli ennestään tuttu toisesta työharjoittelustani. Toinen yritys oli hämeenlinnalainen juhla- ja morsiuspukujen erikoisliike, Revelations. Yritykset ovat hyvin erilaiset, jotta työskentelytavoissakin olisi mahdollisesti suuria eroja. Mikäli haastateltaviksi olisi valittu kaksi juhlapukuliikettä, yritysten työskentelytavat olisivat todennäköisemmin olleet lähempänä toisiaan.

3.1 Osk. Työhuone Hengari

Haastateltavina oli kolme Osk. Työhuone Hengarin työntekijää. Hengari on puvustamo, joka tekee pukuja useille suomalaisille teattereille ja oopperataloille. Osuuskuntaan kuuluu tällä hetkellä 11 jäsentä ja se on perustettu vuonna 2008. Pääasiassa Osk. työhuone Hengari tekee siis teatteripukuja, mutta toisinaan työntekijät valmistavat mittatilaustöitä myös yksityishenkilöille.

3.1.1 Silja Kaarne

Ammatiltaan ensimmäinen haastateltava, Silja Kaarne (haastattelu 30.1.2013), on vaatetus- ja sisustusalan artesaani sekä vaatturi. Kaarneella oli aiemmin oma yritys, joka teki mittatilausompelua asiakkaille. Nykyään hän työskentelee Osk. työhuone Hengarissa. Yksityisasiakkaat tilaavat häneltä pääasiassa juhlapukuja, mutta toisinaan tilataan myös käyttövaatteita, kuten esimerkiksi talvitakkeja. Laatu ja erikoisuus ovat tärkeitä motiiveja mittatilausvaatteen tilaamiselle. Kaarneen mukaan asiakas tilaa vaatteen

mittatilaustyönä saadakseen juuri haluamansa näköisen vaatteen. Asiakkaalla voi myös olla ongelmallinen vartalo, minkä vuoksi kaupasta on vaikea löytää istuvia vaatteita. Joillakin asiakkailla on hyvinkin tarkka kuva siitä, miltä vaatteen tulisi näyttää, toisille Kaarne myös suunnittelee vaatteen.

Suunnittelun Kaarne aloittaa tiedustelemalla mahdollisimman tarkasti asiakkaan toivomukset ja ehdottamalla uusia ajatuksia ja ideoita. Vaikeasti valmistettavat mutta hyvännäköiset ideat hän jättää ehdottamatta, mikäli ei tahdo tarttua haasteeseen. Hän ei tarjoa asiakkaalle liikaa vaihtoehtoja, sillä asiakkaalle voi tulla helposti valinnanvaikeus. Kaarneen mukaan on tärkeää osata ymmärtää ja tulkita asiakasta, sillä asiakas puhuu paljon myös kehonkielellä ja ilmeillä. Suunnittelussa Kaarne pyrkii korostamaan asiakkaan parhaita puolia.

Kaavoituksen Kaarne tekee manuaalisesti. Mittatilausvaatetta tehdessään hän piirtää kaavan asiakkaan mitoilta alusta loppuun itse. Hän piirtää kaavan heti hiukan sen mukaiseksi kuin vaatteesta on tulossa. Teatteripukuja valmistaessa hän kuitenkin käyttää valmiita peruskaavoja. Kaarne ompelee asun yleensä suoraan oikeasta materiaalista, eikä valmista erillistä kaavasovitetta halvemmasta kankaasta. Poikkeuksen hän tekee vain, jos puvun malli on todella erikoinen ja haastava.

Kaarne sovittaa mittatilauspukua yleensä kaksi kertaa valmistuksen aikana. Ensimmäisellä sovituskerralla katsotaan, että puku istuu hyvin. Ensimmäiseen sovitukseen Kaarne ompelee puvun jo melko valmiiksi. Hän ompelee jopa vetoketjut paikalleen, koska puku on tällöin miellyttävämpi sovittaa. Mikäli pukuun tulee tukiluita, hän ompelee myös ne paikalleen, koska ne muuttavat puvun ilmettä ja ryhdikkyyttä merkittävästi. Kaarne pyrkii siihen, että ensimmäisessä sovituksessa vaatteeseen ei tulisi suuria muutoksia. Mikäli sovitusilanteessa Kaarne on jostakin asiasta hiukan epävarma, hän ei näytä sitä asiakkaalle tai hänkin alkaa tuntea olonsa epävarmaksi, ja luottamus tekijän ammattitaitoon heikkenee.

Toisessa sovituksessa katsotaan helman pituus ja muut pienet yksityiskohdat sekä varmistetaan, että korjaukset ovat onnistuneet. Vaate sovitetaan vielä viimeisen kerran silloin, kun asiakas hakee valmiin puvun. Näin varmistetaan, että puku varmasti istuu ja on sellainen kuin pitäisi. Valmiiseen pukuun tulee harvemmin muutoksia. Jos sellaisia tulee, ne ovat useimmiten vain pieniä, kuten esimerkiksi olkaimen pituuden säätämistä. Kaarne korostaa asiakkaalle oikeiden alusvaatteiden ja kenkien tärkeyttä ennen sovitusta, sillä ne muuttavat istuvuutta merkittävästi. Eri rintaliivit voivat muuttaa rinnan ympärystä tai siirtää rinnan korkeinta kohtaa. Kenkät puolestaan muuttavat paitsi pituutta, myös ryhtiä.

Hääpukutilaukset Kaarne pyrkii valmistamaan kuukauden sisällä. On hyvä, ettei pukua valmisteta liian aikaisin ennen häitä, sillä Kaarne on huomannut lähes kaikkien morsianten laihtuvan ennen häitä. Kun asu tehdään lähellä häitä, puku istuu varmemmin ja morsiamet kuitenkin haluavat, että heidän hääpukunsa on täydellinen heidän tärkeänä päivänään. Jos puvun tekee liian aikaisin ennen häitä, saattaa myös asiakkaan mielipide puvun

mallista vielä muuttua. Lähellä häitä päätökset ovat jo varmempia, eikä pukua joudu niin suurella todennäköisyydellä muuttamaan.

Tuotteen hinnoitteluun vaikuttaa vaatteen malli, sillä vaikea malli ja runsaat yksityiskohdat lisäävät työtuntien määrää. Kaarne sopii asiakkaan kanssa hinnasta ja etukäteen, ennen kuin vaate on valmis. Kokemuksesta hän osaa jo melko hyvin arvioida, paljonko aikaa valmistukseen kuluu, joten hän osaa arvioida hintahaitarin. (Kaarne, haastattelu 30.1.2013.)

3.1.2 Kaisu Luomajärvi

Toinen haastateltava, Kaisu Luomajärvi (haastattelu 30.1.2013) on koulutukseltaan vaatetusartesaani. Hän on myös käynyt näyttämöpukujen valmistuslinjan. Pääasiassa Luomajärvi valmistaa teatteripukuja, mutta hän valmistanut mittatilaustyönä myös hääpukuja. Yksityisasiakkaat tilaavat häneltä yleensä juhlapukuja. Hänen asiakkaillansa on yleensä melko tarkka kuva siitä, millainen vaatteen tulisi olla, eikä hän juurikaan tee suunnittelua. Asiakkaalle hän kertoo tarkasti vaatteeseen tulevasta yksityiskohdist ja leikkausvaumoista jo prosessin alussa, jotta sovitustilanteessa välttäisiin yllätyksiltä.

Kaavoituksen Luomajärvi aloittaa peruskaavasta. Hän ei tee henkilökohtaista peruskaavaa, vaan aloittaa kuosittelun asiakkaan kokoa lähinnä olevasta standardikoosta. Kuosittelu tapahtuu manuaalisesti. Luomajärvi painottaa tarkkaa mittojenottoa, sillä se vähentää kaavan epäonnistumisen mahdollisuutta.

Luomajärvi sovittaa vaatetta asiakkaalle kaksi kertaa valmistusprosessin aikana. Hän valmistaa vaatteen heti oikeasta materiaalista, ellei malli ole todella erikoinen. Ensimmäistä sovitusta varten hän ompelee miehustakankaan valmiiksi, mutta ei kiinnitä vetoketjuja tai vuoria. Luomajärvi painottaa, että sovitusta ei kannata tehdä kiireessä, vaan sille pitää varata aikaa. Sovitustilanteessa hän kehottaa asiakasta liikkumaan puku päällä, jotta nähdään, miten vaate toimii käytössä.

Vaate sovitetaan vielä viimeisen kerran, kun asiakas hakee valmiin vaatteen. Silloin varmistetaan, onko kaikki varmasti kuten pitääkin. Valmiiseen vaatteeseen saattaa tulla vielä pieniä muutoksia, kuten pituuden muutosta, mikäli asiakas ei ole esimerkiksi muistanut ottaa oikeita kenkiä tai alusvaatteita mukaan sovitukseen. Mittatilausvaatteen hinnoittelun Luomajärvi tekee etukäteen arvioimalla, kuinka paljon aikaa vaatteen valmistukseen kuluu. (Luomajärvi, haastattelu 30.1.2013.)

3.1.3 Johanna Keiski

Johanna Keiski (haastattelu 30.1.2013) on koulutukseltaan vaatetusalan artonomi ja hän on suuntautunut opinnoissaan teatteripuvustukseen. Yleisimmin yksityisasiakkaat tilaavat Keiskiltä juhlavaatteita, mutta toisinaan myös ulko- ja nahkavaatteita. Asiakkaat tilaavat häneltä mittatilausvaat-

teen kauppojen tarjonnan rajallisuuden vuoksi. Asiakkaat kaipaavat yleensä jotakin erikoista ja yksilöllistä.

Asiakkailla ei aina ole tarkkaa kuvaa siitä, millainen vaatteen tulisi olla. Suunnittelun Keiski aloittaa keskustelemalla asiakkaan kanssa hänen tyylistään, toiveistaan ja mieltymyksistään ja samalla ehdottamalla omia ajatuksiaan. Keiski selaa asiakkaan kanssa lehtiä etsien ideoita ja luonnostelee samalla. Hän ei valmista ihan kaikkea, mitä asiakas pyytää, vaan yrittää puhua asiakkaalle järkeä, mikäli suunnitelmat ovat liian vaikeita tai ne eivät ole toteuttamiskelpoisia. Asiakastyössä pitää osata olla diplomaattinen.

Keiski aloittaa kaavoituksen asiakkaan kokoa lähinnä olevasta peruskavasta. Hän valmistaa vaatteen yleensä heti oikeasta materiaalista, mutta poikkeuksena on tavanomaista vaikeampi malli tai materiaali, kuten nahka. Yleensä hän varaa vaatteen valmistusprosessiin kuukauden, jotta aika-tila ei mene liian kiireiseksi. Asua sovitetaan asiakkaalle valmistuksen aikana kahdesti. Keiski ei valmista vaatetta kovin pitkälle ensimmäiseen sovitukseseen, jotta minimoitaisiin purkamisen riski. Sovitusmuutosten määrä riippuu vaatteen materiaalista ja mallista. Toisessakin sovituksessa voi tulla vielä paljon muutoksia, mutta ne ovat yleensä melko pieniä.

Vaatteen Keiski hinnoittelee mallin mukaan, työtuntimäärän hän arvioi, kun malli on päätetty. Keiski pyrkii pysymään arvioidussa tuntimäärässä, jotta hintaan ei tulisi radikaaleja muutoksia. (Keiski, haastattelu 30.1.2013.)

3.2 Revelations

Revelations on loppuvuodesta 2010 perustettu räväkällä asenteella varustettu juhla- ja morsiuspukujen erikoisliike. Yrityksessä on kaksi työntekijää, Mirjam Lehtonen sekä Aurora Raiskinen, joka omistaa yrityksen. Revelations myy tarkkaan valikoituja merkkipukuja sekä valmistaa pukuja mittatilaustyönä. Raiskinen ja Lehtonen valmistavat pientä mallistoa sekä uniikkipukuja. Revelations valmistaa hiukan erikoisempia pukuja, jollaisia ei saa mistään muualta.

Juhlapukujen lisäksi yritys suunnittelee ja valmistaa esimerkiksi esiintymisasuja artisteille. Miehillä Revelations ei valmista pukuja, mutta heille tarjotaan esimerkiksi morsiamen tai seuralaisen asuun sointuvia kravatteja tai plastroneita. Revelationsin tilausjonot ovat pitkät, joten mikäli heiltä haluaa puvun, pitää olla todella aikaisin liikenteessä. Koko kesä 2013 on varattu ja joitakin varauksia on jo tullut kesälle 2014. Syksy ja talvi ovat hiljaisempia sesonkeja, joten niille on vielä tilaa. (Raiskinen, haastattelu 21.2.2013.)

3.2.1 Aurora Raiskinen

Aurora Raiskinen (haastattelu 21.2.2013), Revelationsin perustaja ja omistaja, on koulutukseltaan vaatetusalan artonomi. Kun asiakas tilaa Revela-

tionsilta mittatilaustyön, hän yleensä haluaa, että suunnittelija suunnittelee puvun juuri hänelle. Revelationsista asiakas hakee persoonallista ja erikoista pukua, jollaista ei ole kenelläkään muulla. Voi myös olla, että asiakkaan koko ja mittasuhteet ovat tavallisesta poikkeavat, jolloin sopivaa pukua on vaikeampi löytää. Tilaaja voi olla esimerkiksi pyörätuolissa tai hänellä voi olla voimakkaasti epäsymmetrinen vartalo. Työ vaatii psykologista silmää, sillä harva nainen on todella tyytyväinen itseensä. Pitää osata peittää vähemmän edustavat kohdat vartalosta ja korostaa asiakkaan hyviä puolia siten, että kokonaisuus on toimiva. Asiakas saattaa haluta pukumallin, joka ei sovi hänen vartalotyyppilleen, jolloin pitää osata olla diplomaattinen. Suunnittelija ei voi valmistaa pukua ja todeta valmista pukua sovittaessa asiakkaan kanssa, että malli ei sovikaan asiakkaalle.

Asiakkaalla saattaa olla jonkinlainen inspiraatiokuva tyylistä, jollaista hän hakee, mutta harvemmin asiakkaalla on täsmällinen ja tarkka kuva siitä, millaisen puvun hän haluaa. Revelations ei missään tapauksessa valmista asiakkaalle kopiota kauniista puvusta, jonka hän on jossakin nähnyt, oli se kuinka upea tahansa. Kun vaate on jonkun muun suunnittelema, sitä ei kopioida.

Revelationsissa suunnittelu on täysin asiakaslähtöistä. Raiskinen aloittaa tutustumalla asiakkaaseen ja selvittämällä, kuka asiakas on, mitä hän tekee, mistä pitää ja mistä ei, mikä on hänen mielestään kaunista ja mikä häntä inspiroi. Mikäli suunnitellaan hääpukua, myös sulhanen otetaan prosessiin mukaan kyselemällä, missä ja miten pari on tavannut, millaiset hääit heille on tulossa ja onko niissä jokin teema. Monesti asiakas saattaa hämmästellä, mitä Raiskinen tekee kaikella tuolla tiedolla ja miten esimerkiksi asiakkaan musiikkimaku liittyy pukuun, mutta kaikki pienetkin yksityiskohdat kertovat suunnittelijalle asiakkaan persoonasta ja mieltymyksistä. Revelationsissa pyritään usein saamaan asiakasta pohtimaan myös puvun jatkokäyttöä, sillä asiakas ei välttämättä osaa itse ajatella tällaista mahdollisuutta. Esimerkiksi moniosaisuus lisää jatkokäytön mahdollisuutta juhlapuvulle.

Asiakkaalle tarjotaan useita luonnoksia mahdollisista puvuista. Alkuvaiheessa asiakas pystyy sanomaan, jos hän pitää jonkin luonnoksen yläosasta, mutta toisessa on hänen mielestään kaunis helma. Raiskinen esittää myös heti suunnittelun alussa asiakkaalle materiaalinäytteitä ja värejä. Näin asiakas saa paremman tunteen ja kuvan siitä, mitä puvusta on todella tulossa. Pelkät materiaalien nimet eivät usein kerro asiakkaalle materiaalista yhtään mitään, vaan on parempi, että he pääsevät näkemään ja tunustelemaan kankaita. Materiaaleissa Revelations panostaa laatuun, sillä huonolaatuisesta kankaasta ei tule esteettistä ja kaunista, vaikka sen valmistaisikin erittäin taitava ompelija. Hyvän kankaan valinnalla tehdään palvelus sekä asiakkaalle että omalle ja yrityksen maineelle.

Asiakkaasta otetaan todella runsaasti erilaisia mittoja, joita ei saa laske-malla laskentakaavoilla. Jos asiakkaalle löytyy sopiva standardikoko, Raiskinen alkaa kaavoituksen siltä pohjalta. Mikäli mitat eroavat pahasti standardikoosta, hän piirtää peruskaavan alusta loppuun. Kuosittelu tapahtuu manuaalisesti.

Revelationsissa puvusta valmistetaan aina ensin sovitekappale. Sovite valmistetaan siksi, että kaikki asiakkaat eivät ole välttämättä visuaalisesti lahjakkaita, eivätkä osaa hahmottaa puvun todellisia mittasuhteita ja ulkonäköä pelkästä luonnoksesta. Viimeistään sovitevaiheessa asiakas ymmärtää, mitä puvusta on todella tulossa, ja siihen voi vielä tehdä radikaalejakin muutoksia mittasuhteisiin ja leikkausaukuihin. Sovitevaiheessa asiakas voi vielä sanoa viimeisen sanansa. Sovitekangas on aina tasalaatuista, eikä esimerkiksi kukikkaista vanhoista lakanoista valmistettu, mikä loisi todella amatöörimäisen kuvan. Sovitekankaat Revelationsiin tilataan Englannista suoraan tehtaalta edullisen hinnan vuoksi.

Sovituksia on yleensä 2-5 riippuen puvun mallista. Kun oikeaa pukua sovitetaan ensimmäisen kerran, puku on valmistettu jo melko pitkälle, mutta vuori ja miehusta ovat vielä varsin heppoisesti kiinni toisissaan. Jos puvussa on vielä tässä vaiheessa pieniä virheitä, niihin pääsee vielä helposti käsiksi. Kun pukua sovitetaan usein ja kaavoitetaan kunnolla, pukuun ei tule yleensä muutoksia enää loppumetreillä. Jos puvun pystyisi tekemään yhtäjaksoisesti sovituksineen kaikkineen, se luultavasti valmistuisi 1,5-2 viikossa.

Mittatilauspuvun hinnoittelu on vaativaa, sillä se koostuu monista asioista. Siihen sisältyy materiaalien hinnat ja menekit, työtunnit, arvonlisävero, kate. Hinnoitteluun sisältyy myös kaikki myymälän kiinteät kustannukset, kuten verot, lainat, vuokra, vesi, sähkö ynnä muut. Nämä kustannukset on jaoteltu kaikkien Revelationsin tuotteiden hintoihin. (Raiskinen, haastattelu 21.2.2013.)

3.2.2 Mirjam Lehtonen

Revelationsissa työskentelevä Mirjam Lehtonen (haastattelu 21.2.2013) ei ole vielä suorittanut tutkintoaan loppuun. Hän on opiskellut muutaman vuoden vaatetusartesaanin opintoja Lahdessa, mutta vaihtoi sieltä Wetterhoffille. Hän on käymässä opintojaan loppuun oppisopimuksella ja valmistuu pian. Hänellä on kuitenkin vankka työkokemus mittatilausvaatteiden parissa.

Lehtonen aloittaa suunnittelun tutustumalla asiakkaaseen. Hän tutustuu asiakkaan mieltymyksiin, mutta ei aivan yhtä syvällisesti kuin kollegansa Aurora Raiskinen. Lehtosella on todella vahva oma näkemys, jonka hän haluaa näkyville suunnittelemassaan puvussa. Asiakasta pitää kuunnella ja häntä pitää myös osata lukea. Asiakas kertoo paljon myös sillä, minkä hän jättää sanomatta.

Teknisesti Lehtonen ja Raiskinen toimivat melko samalla tavalla, mutta Lehtonen käyttää kaavoituksessa enemmän muotoilua ja kokeilee useita eri asioita, kuten erilaisia pintoja. Toisinaan Lehtosen työskentely on rennompaa ja vapaampaa, mutta toki joitakin pukuja valmistaessaan hän piirtää ja kuosittelee tarkat kaavat. Myös Lehtonen valmistaa puvuista soviteen ennen oikeaan materiaaliin siirtymistä. Sovituksia on yleensä 2-5. Lehtonen sovittaa pukuja yleensä Raiskista useammin, sillä hän tekee usein vaatteisiin itselleen uusia asioita, jollaisia hän ei ole aikaisemmin

kokeillut. Hänen pitää työstää sovitteita usein hiukan Raiskista enemmän. Lehtonen valmistaa usein pukuihin pieniä, tarkkuutta vaativia yksityiskohtia. Hän saattaa myös toisinaan keksiä lisätä valmiiseenkin pukuun joitain pieniä yksityiskohtia. (Lehtonen, haastattelu 21.2.2013.)

3.3 Yhteenveto

Haastatteluissa ilmeni, että saman yrityksen sisällä työntekijät toimivat melko samalla tavalla, mutta yritysten välisissä työskentelytavoissa on suuriakin eroja. Kaikkien työskentely kuitenkin seuraa samanlaista runkoa. Suunnittelu alkaa keskustelemalla asiakkaan kanssa, tutustumalla hänen mieltymyksiinsä ja kuuntelemalla hänen toiveitaan. Mallin päättämisen jälkeen vaate kaavoitetaan. Kaavoituksen kaikki haastateltavat tekevät manuaalisesti. Yksi haastateltavista kertoi kaavoittavansa usein muotoilemalla.

Suurimpana erona Revelationsin ja Osk. Työhuone Hengarin työskentelytavoissa oli kaavasovitteiden valmistus. Revelationsissa sekä Raiskinen että Lehtonen valmistavat aina puvusta sovitteen. Hengarissa yleinen mielipide oli, että sovite valmistetaan vain, jos malli tai materiaali on erityisen haastava. Tämä työskentelytapa liittyy todennäköisesti Hengarin työntekijöiden työhön teatteripuvustuksen parissa, sillä teattereille tehdessä aika ja budjetti eivät riitä jokaisen vaatteen ompelemiseen kahdesti. Samaa totuttua tapaa he käyttävät myös valmistaessaan vaatteita yksityisasiakkaille.

Mittatilausvaatteen valmistuksessa ei haastattelujen perusteella ole yhtä ja ainoaa oikeaa toimintatapaa, vaan työskentelytavat muotoutuvat oman kokemuksen ja tottumusten myötä. Työpaikalla on selvästi vaikutusta totuttujen työskentelytapojen muovautumiseen.

4 MORSIUSPUVUN VALMISTUSPROSESSI

Morsiuspuvun suunnitteluun ja valmistukseen sisältyy useita eri työvaiheita, joihin tulee kiinnittää huomiota. Kun puku valmistetaan mittatilaustyönä asiakkaalle, tulee työskentelyssä ottaa huomioon asiakkaan toiveet ja mieltymykset. Morsiuspuvussa tärkeää on käyttäjän ja puvun suhde. Vaikka puku näyttäisi kauniilta luonnoksena tai kaupan henkarilla roikkueksaan, se ei välttämättä korosta käyttäjänsä parhaita puolia. Suunniteltaessa morsiuspukua asiakkaalle täytyy tuntea eri vartalotyyppit ja niille parhaiten sopivat mallit. (Shimer 2004, 59.)

4.1 Asiakas

Morsiuspuvun tilaaja on 22-vuotias, puhelias ja iloinen rovaniemeläinen nainen. Morsian ja sulhanen viettävät mielellään yhteistä aikaa luonnossa liikkuen. Arkipukeutumisessa asiakas arvostaa käytännöllisyyttä, mukavuutta ja värejä. Hääjuhla järjestetään luonnonläheisessä paikassa, Ounasvaaran majalla, Rovaniemellä, heinäkuussa 2013.

Asiakkaalla on kurvikas tiimalasivartalo. Tiimalasivartalolle sopii lähes mikä mekkomalli tahansa, kunhan puvun ylä- tai alapuoliskoa ei korosta liikaa siten, että lopputulos on epätasapainoinen ja saa käyttäjänsä näyttämään todellista suuremmalta (Shimer 2004, 63). Rajoitusta malliin tuo lisäksi asiakkaan rintavuus. Asiakas ei tahdo kiinnittää liikaa huomiota rintojen alueelle, vaan toivoo puvun olevan tarpeeksi peittävä eikä tahtonut koristelua rintojensa kohdalle. Rintavalle naiselle sopii yksinkertainen yläosa, joka peittää tarpeeksi eikä rintamusta ole korostettu ylimääräisillä koristeilla, kuten helmillä tai pitsillä (Shimer 2004, 64).

4.2 Suunnittelu

Suunnitteluprosessi alkoi jo syksyllä 2012, kun asiakas esitti morsiuspukutilauksen. Suunnittelu alkoi tiedustelemalla asiakkaan toiveita morsiuspuvun suhteen. Asiakas oli ennestään tuttu, joten hänen tyylistään ja kiinnostuksen kohteistaan ei tarvinnut kysellä erikseen. Suunnitteluun vaikuttavat olennaisesti hääjuhlien sijainti sekä ajankohta. Kyseessä ovat kesähäät, mikä mahdollistaa kevyempien materiaalien käytön ja vähemmän peittävä mallin. Häät järjestetään luonnonläheisessä ympäristössä, joten myös käytännöllisyys on otettava huomioon.

Asiakkaalla ei ollut tarkkaa kuvaa siitä, millainen morsiuspuvun tulisi olla. Asiakkaan ongelma hääpukuja katsellessa Internetistä, häälehdistä ja morsiuspukuliikkeistä oli se, ettei mikään puku tuntunut edustavan hänen tyyliään ja persoonaansa, vaan suurin osa puvuista oli prinsessamaisia ja runsaita. Morsiuspuvustaan asiakas toivoo perinteistä, yksinkertaista ja keijukaismaista, jossa on hieman boheemi ilme. Hän ei tahdo pukuunsa kiiltäviä yksityiskohtia, kuten helmiä, kristalleja tai strasseja. Hän toivoo puvustaan juhlavaa, mutta ei liian suurellista eikä mahtipontista.

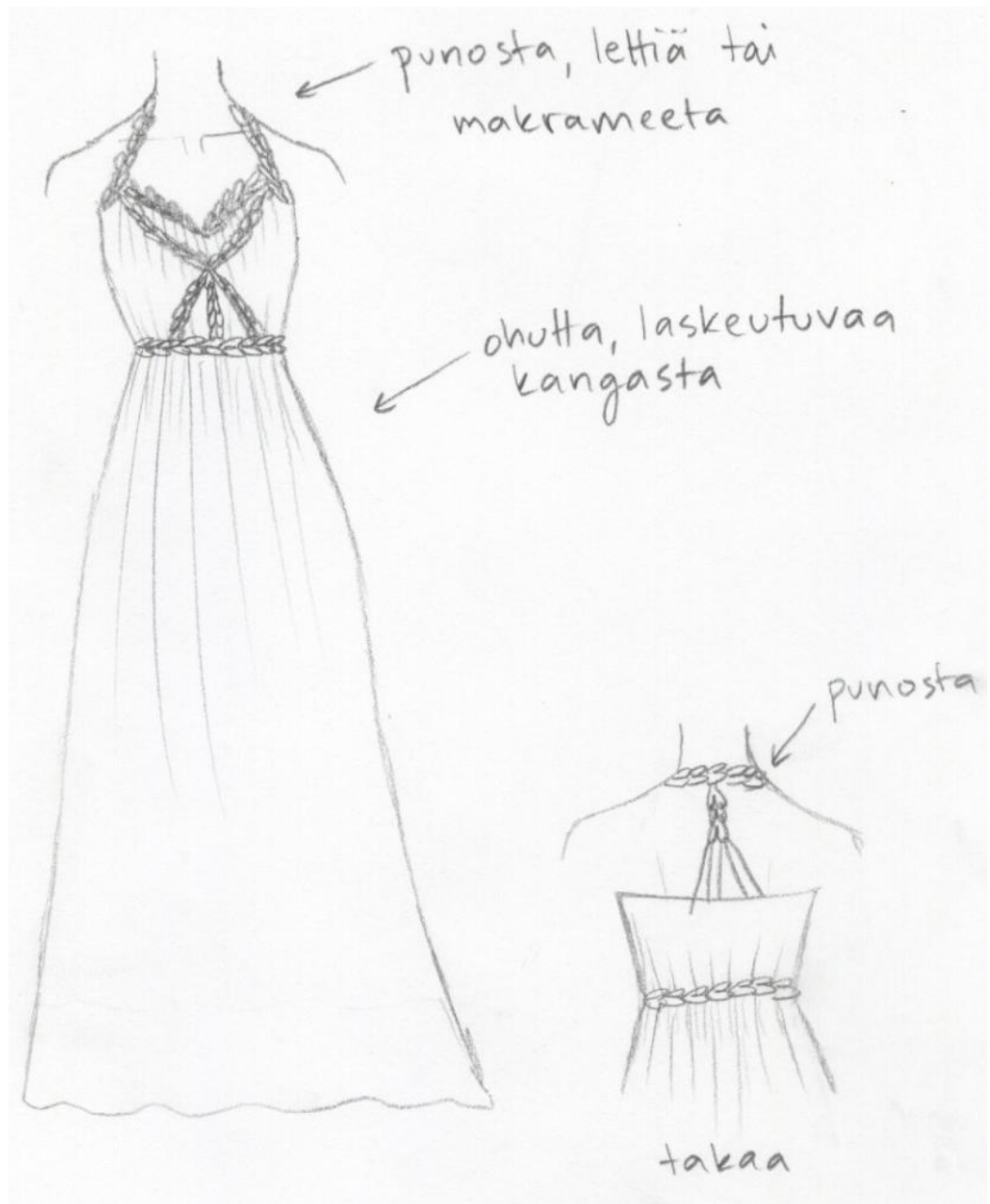
4.2.1 Ideointi

Asiakkaan toiveet, persoonan ja tyylin huomioon ottaen hänelle esitettiin aluksi kolme erilaista morsiuspukuluonnosta (kuvat 3, 4 ja 5). Kuvat lähetettiin asiakkaalle sähköpostitse pitkän välimatkan vuoksi ja ehdotuksista keskusteltiin sähköpostin ja puhelimen välityksellä. Luonnoksiin on lisätty tarkentavia kommentteja, jotta asiakas ymmärtäisi parhaiten, mitä luonnoksessa on pyritty kuvaamaan. Luonnoksia esitettiin vain kolme, jotta asiakkaalle ei tulisi liikaa valinnan vaikeutta. Mikäli luonnokset eivät miellyttäisi, osattaisiin suunnittelussa siirtyä toisenlaisiin pukuratkaisuihin.

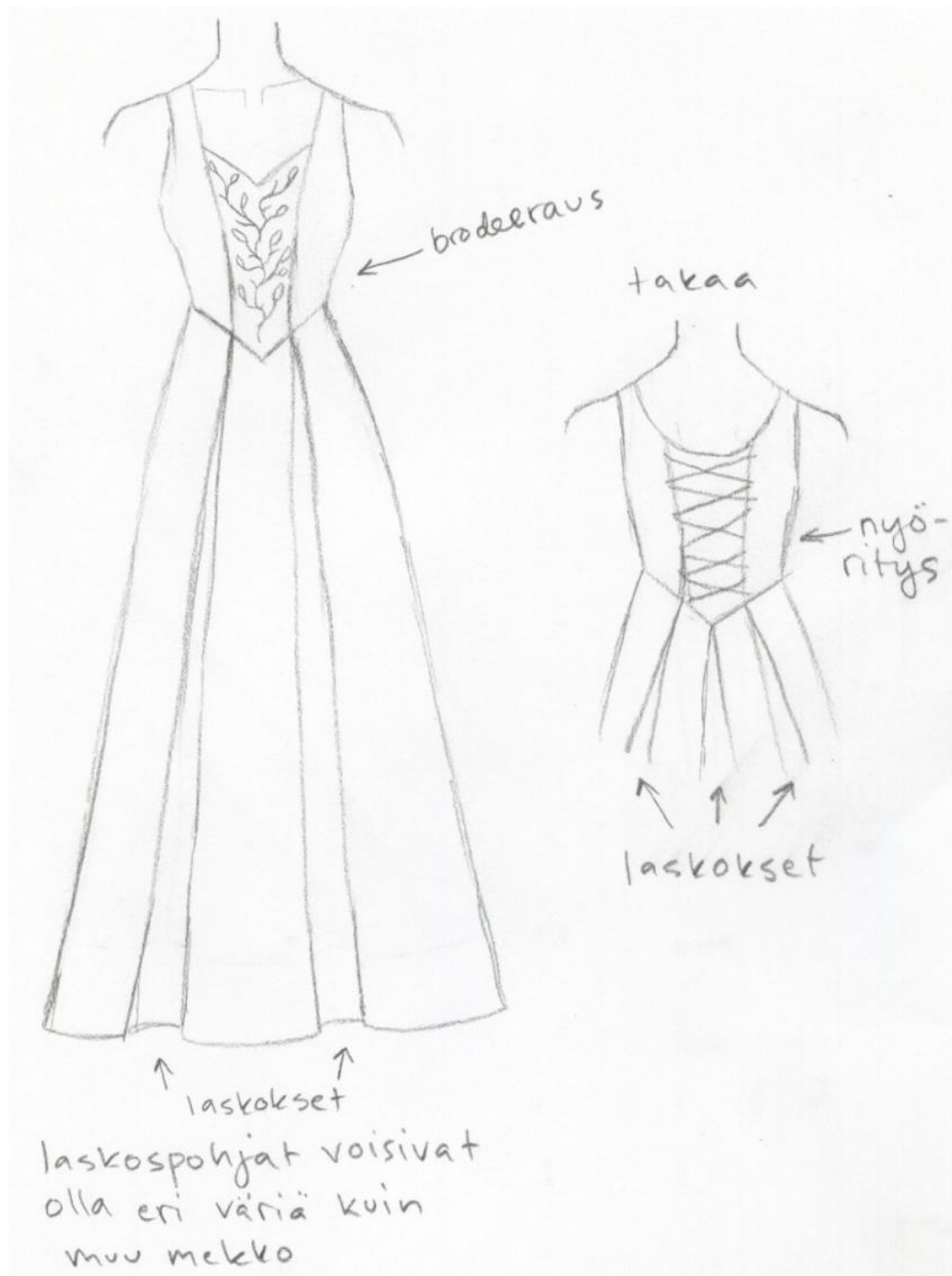
Kuva 3. Luonnos polvipituisesta puvusta

Ensimmäisessä luonnoksessa (kuva 3) on kuvattuna polvipituisen morsiuspuku. Asiakas piti luonnoksesta, mutta sulhasen kanssa keskusteltuaan hän päätti haluavansa pitkän morsiuspuvun. Yhdessä todettiin kuitenkin, ettei kyseistä mallia kannattaisi valmistaa pitkänä, sillä helmasta tulisi asiakkaan mielestä liian runsas ja näyttävä. Luonnoksessa asiakas kiinnostui kuitenkin erityisesti vesiputouspäätiestä ja toisella olalla olevista lehtimäisistä koristeista.

Kuva 4. Luonnos puvusta, jossa on makrameeta tai punosta

Toisessa luonnoksessa (kuva 4) on pitkä puku, joka valmistettaisiin ohuesta, laskeutuvasta materiaalista. Puku on malliltaan todella yksinkertainen, mutta sitä on koristeltu erilaisilla punoksilla ja makramee-yksityiskohdilla, jotka luovat asuun boheemia tyyliä. Asiakkaan mielestä malli sopisi häntä pidemmälle ja hoikemmalle henkilölle, joten tämä malli hylättiin kokonaan.

Kuva 5. Luonnos perinteisestä hääpuvusta

Kolmas pukumalli (kuva 5) on varsin perinteinen morsiuspuku. Yläosa on tyköistuva, takana on nyöritys ja helmassa laskoksia. Miehistassa on keijukaismaisena yksityiskohtana brodeeraus, joka kuvaa oksia ja lehtiä. Laskospohjat voisivat olla erivärisiä kuin muu puku. Asiakas piti helmaideasta ja ehdotti väriksi vaaleaa lehtivihreää, joka on yksi häiden teemaväreistä.

Kuva 6. Luonnos kahden puvun yhdistelmästä

Asiakas halusi nähdä luonnoksen kahden puvun (kuvat 3 ja 5) vesiputouspääntien ja laskostetun helman yhdistelmästä, sillä ne miellyttivät häntä eniten. Hänelle piirrettiin kahdesta puvusta yhdistelmä (kuva 6), jonka hän valisti omaksi pukumallikseen. Morsiuspukuun tulisi prinsessaleikkaukset eteen ja taakse sekä helmaan kaksi laskosta eteen ja kolme taakse. Laskospohjien väriksi tulisi vaalea lehtivihreä.

Kuva 7. Luonnos brodeeratusta, olkaimettomasta puvusta

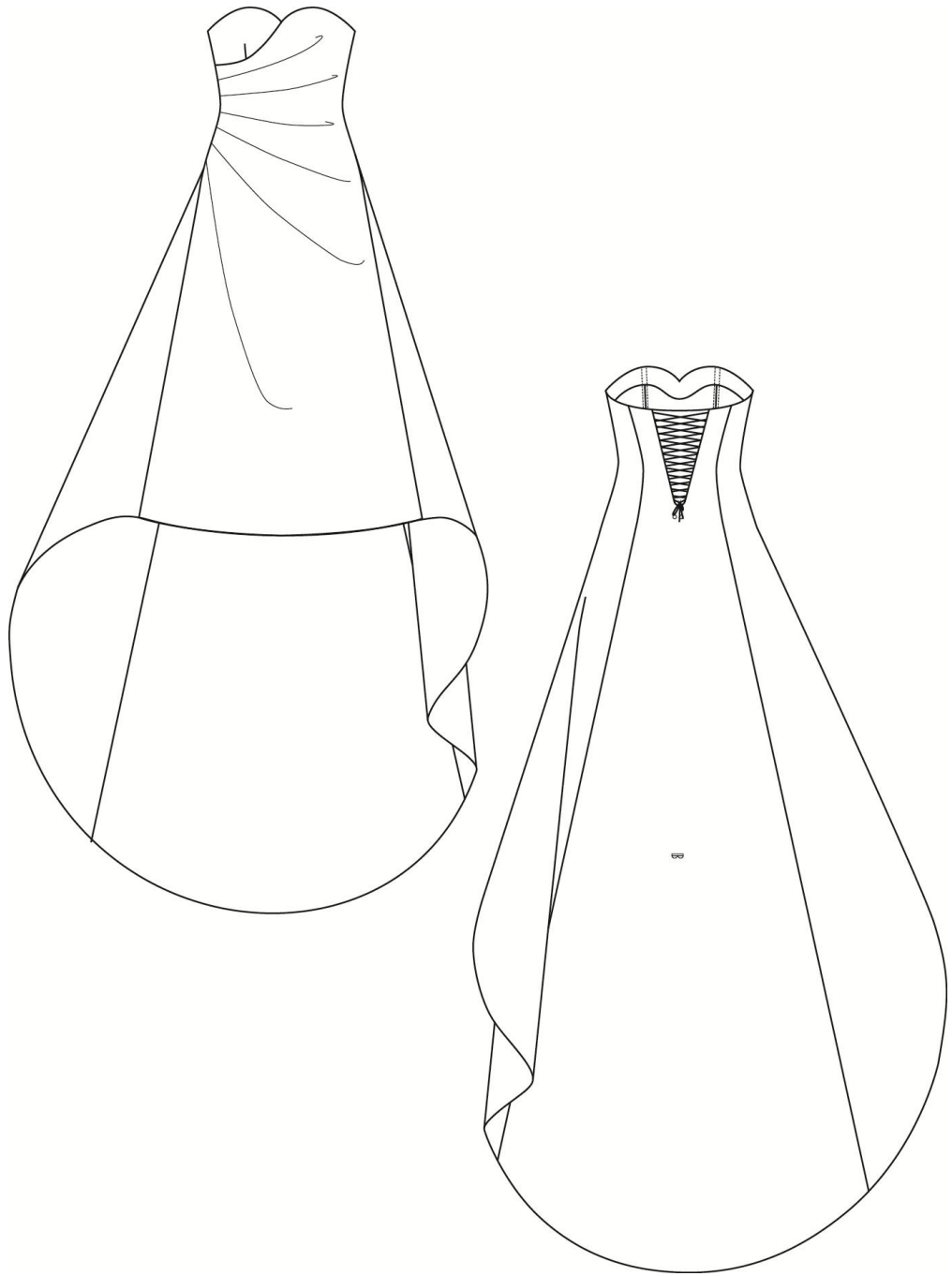
Asiakas kävi pukumallin valinnan jälkeen sovittamassa häähupukuja juhlapukuliikkeessä, jonka valikoima oli suppea ja siihen kuului lähes ainoastaan olkaimettomia pukuja. Tämän jälkeen asiakas halusi omastakin puvustaan olkaimettoman, sillä malli näytti hänen yllään edustavalta. Asiakkaalle esitettiin tämän jälkeen kaksi luonnosta olkaimettomista puvuista (kuvat 7 & 8), joista hän päätyi valitsemaan toisen, yksinkertaisemman ja perinteisemmän version (kuva 8). Asiakas tahtoi pukuun laahuksen, jonka voi nostaa hääjuhlan ajaksi ylös, jotta liikkuminen ja tanssiminen puvussa helpottuvat. Valittu morsiuspukumalli oli yllättävä, sillä asiakas ei alun perin tahtonut kovin suurellista pukua, vaan toivoi ennemminkin keiju- maista ilmettä. Puku on varsin perinteinen morsiuspuku, eikä siinä ole bo- heemia ilmettä kuten aiemmin valitussa mallissa.

Kuva 8. Luonnos lopullisesta morsiuspuvusta

Kuva 9. Tasokuva lopullisesta morsiuspuvusta

Morsiuspuvun tasokuvassa (kuva 9) näkyvät pukuun tulevat leikkaukset, laskokset, tikkaukset ja muut yksityiskohdat. Taakse keskelle ei tahdottu saumaa, sillä tällöin laahus ei välttämättä näyttäisi yhtä esteettiseltä. Oikeaan sivuun tulee pehmeitä laskoksia, jotka ovat puvun etuosan katseenvangitsija. Takana oleva nyörikiinnitys antaa varaa pienille painon vaihteiluille, joita morsiamilla saattaa tapahtua häiden lähestyessä.

4.2.2 Materiaalin valinta

Perinteisiä morsiuspukukankaita ovat muun muassa erilaiset pitsit, taftit ja satiinit, joita valmistetaan perinteisesti silkistä, mutta nykyisin myös edullisemmista tekokuiduista. Hääpukukankaita myydään lukemattomissa valkoisen sävyissä, joista voi olla vaikea valita. Oikea sävy on hyvä valita ottamalla kankaasta näytepala ja tarkastella sitä useissa eri valaistuksissa. (Shimer 2004, 48-54.)

Materiaaleista ei keskusteltu asiakkaan kanssa juuri ollenkaan ennen lopullisen mallin valintaa. Luonnoksissa oli lyhyitä muistiinpanoja kankaan luonnetta koskien, mutta ei vielä mitään tarkkaa tai lopullista. Materiaali päätettiin morsiuspukuliikkeessä pukujen sovituksen yhteydessä. Useat puvut oli valmistettu morsiuussatiinista, jota asiakas piti kauniina ja sopivana hänen puvulleen. Materiaali sopi hyvin käytettäväksi valitussa pukumallissa, sillä se laskeutuu kauniisti, mutta pysyy myös muodossa. Laskoksiin morsiuussatiini soveltuu erityisen hyvin, sillä se korostaa kauniisti valon ja varjon vaihtelua.

Kankaat oli tarkoitus hankkia Rovaniemeltä yhdessä asiakkaan kanssa. Rovaniemellä on kolme kangaskauppaa, joissa kierrettiin kartoittamassa tarjontaa. Ensimmäisestä liikkeestä löytyi sopiva morsiuussatiini, mutta sitä ei ollut riittävästi. Toisesta liikkeestä otettiin mukaan muutamia kangasnäytteitä myymälän huonon valaistuksen takia, joka vääristi värisävyjä. Vaikka kankaiden värit tarkistettiin useassa eri valaistuksessa ja luonnonvalossa, mitään niistä ei katsottu sopivaksi asiakkaan morsiuspukuun. Kolmannessa liikkeessä oli muutamia kauniita silkkikankaita, jotka olivat kuitenkin liian hintavia ja liian jäykkiä valittuun pukumalliin.

Kangasta ei löytynyt ensimmäisellä hakukerralla, joten asiakas osti kankaan myöhemmin yhdessä äitinsä kanssa. Kankaaksi he valitsivat himmeäkiiltoisen, kermanvalkoisen morsiuussatiinin. Satiini on 100-prosenttista polyesteriä, joten kangas on helppohoitoinen (Eberle ym. 2007, 39).

4.3 Kaavoitus

Ammattitaitoinen ompelija tekee kaavasta asiakkaalle istuvan, jolloin aikaa säästetään muissa työvaiheissa. Huolellinen mitanotto on asiakkaalle sopivan kaavan piirtämisen perusedellytys. Mitä kiinteämpi vaate, sen tärkeämpää tarkka mitanotto on. Asiakkaalta otetaan runsaasti eri mittoja, joita tullaan tarvitsemaan vaatteen valmistuksessa. Mitat otetaan alusvaatteiden päältä, joten rintaliivien tulisi mieluiten olla samat, joita valmistettavan vaatteen kanssa aiotaan käyttää. (Anttila & Jokinen 2002, 14.)

Hyvä ja istuva peruskaava helpottaa kaavoitusta ja vaatteen valmistusta. Peruskaava kannattaa sovittaa, jos ompelija on vielä melko kokematon. Peruskaavan sovituksen voi jättää välistä, kun ompelija osaa tehdä kaavaan tarvittavat muutokset mitanoton ja asiakkaan vartaloanalyysin perusteella. (Anttila & Jokinen 2002, 40.)

Hämeen ammattikorkeakoulun vaatusosaston tietokoneilla on hyvät kaavoitusohjelmat sekä kaavatulostin, joten näitä resursseja haluttiin käyttää hyödyksi morsiuspuvun valmistuksessa. Peruskaava tehtiin koneella, sillä kone piirtää peruskaavan nopeasti ja helposti, kun sinne syötetään asiakkaan mitat. Peruskaavasta valmistettiin kaavasovite (kuva 10), joka sovitettiin asiakkaalle. Asiakas oli pukeutunut sovitukseseen eri rintaliivit kuin mitanotossa, mikä aiheutti ongelmia sovitukseseen. Kaavasovitteen rinnan ympäritys oli 4-5 cm liian pieni asiakkaalle, joten istuvuuden tarkistaminen oli erittäin haastavaa.

Kuosittelu tehtiin käsin, sillä mittatilausvaate on yksittäiskappale, joten koneella kaavoitukselle ei nähty tarvetta. Valitussa morsiuspukumallissa etukappale muodostuu kokonaan yhdestä kappaleesta, eikä siinä ole vyötärömuotolaskoksia lainkaan. Rintamuotolaskokset on siirretty laskoksiin ja leikkaussaumoihin.

Kuva 10. Peruskaava takaa (Kuva: Niina-Maija Laurila)

4.4 Valmistus

Morsiuspuvun valmistusprosessissa on hyödynnetty asiantuntijoiden haastatteluista saatuja neuvoja, aikaisempaa kokemusta sekä kirjallisuuslähteitä. Prosessin etenemiseen vaikutti myös asiakkaan ja valmistajan pitkä välimatka, jonka vuoksi sovituksien määrää jouduttiin rajoittamaan. Morsiuspuku valmistettiin Hämeen ammattikorkeakoulun työtiloissa laadukkaiden koneiden ja laitteiden vuoksi.

4.4.1 Kaavasovite

Anttilan ja Jokisen (2002, 41) mukaan kuositeltu kaava kannattaa sovittaa edullisemmasta, lopullista kangasta vastaavasta materiaalista seuraavissa tapauksissa:

- Vaatteen malli on haastava eikä kuositelun onnistumisesta ole takeita
- Vaatteen materiaali ei kestä purkamista (esimerkiksi nahka, sametti ja silkki)
- Asiakkaalla on ongelmavartalo
- Vaate on tiukka ja vartalonmyötäinen, jolloin sovitusvarojen jättäminen saumavaroihin on vaikeaa (esimerkiksi juhlapuvut)
- Vaatteen mallissa on erikoisia ratkaisuja

Haastateltavat Osk. Työhuone Hengarissa sekä Revelationsissa kertoivat myös valmistavansa kaavasovitteen tällaisissa tapauksissa. Revelationsissa kaavasovite valmistetaan jokaisesta puvusta, kun taas Osk. Työhuone Hengarin työntekijät valmistavat sen vain poikkeustapauksissa, joihin kuuluvat edellä mainitut Anttilan ja Jokisen ilmoittamat tapaukset.

Asiakkaalle valmistettava morsiuspuku täyttää usean yllämainituista kriteereistä, joten puvusta valmistettiin kaavasovite. Vaatteen malli on kaavoituksellisesti melko haastava, eikä laskosten tai leikkausten sopivaa paikkaa voida määritellä varmasti ilman sovitusta. Asiakkaalla on normaali vartalo, mutta asiakkaan rintavuus tuo työskentelyyn omat haasteensa. Valittu malli on vartalon myötäinen, minkä vuoksi sovitusvarojen jättäminen on hankalaa. Morsiuspuvun kaavassa rintamuotolaskos joudutaan sijoittamaan ylimpään laskokseen, jolloin istuvuus ei välttämättä ole taattu.

Kaavasovite ommeltiin mahdollisimman samanlaiseksi kuin varsinainen puku tulee olemaan. Sovite valmistettiin himmeäkiiltoisesta puuvillakanakaasta, joka vastasi melko hyvin morsiuksatiinin ominaisuuksia, kuten paksuutta ja laskeutuvuutta. Sovitusmateriaali on kuitenkin karkeampi ja himmeäkiiltoisempi kuin lopullinen morsiuspukumateriaali. Sovitteen vuorin saumoihin ommeltiin tueksi muovista rigilenenauhaa ja taakse laitettiin nyöritys. Sovite pyrittiin tekemään hyvin, jotta varsinaiseen pukuun ei tulisi enää muutoksia.

Kuva 11. Kaavasovite edestä (Kuva: Niina-Maija Laurila)

Kaavaan jouduttiin tekemään joitakin muutoksia sovituksen jälkeen. Ylimmäinen laskos loppui rinnan korkeimpaan kohtaan, minkä vuoksi se ei pysynyt oikealla paikallaan (kuva 11). Laskoksessa oleva ylimääräinen kangas kasaantui rintojen alapuolelle, jolloin lopputulos oli ryppyinen ja epäesteettinen. Rintamuotolaskokset olivat liian pienet, joten oikeaan morsiuspukuun niitä pitää hiukan suurentaa.

Muut laskokset laskeutuvat kauniisti ja asettuvat oikeille paikoille (kuva 12). Helmasta asiakas toivoi hiukan leveämpää, jotta siluetti olisi vielä enemmän A-linjainen. Takaa helma on vielä hiukan epätasainen, kun laa-hus on nostettu ylös, mutta tasaus päätettiin tehdä vasta varsinaiseen morsiuspukuun.

Kuva 12. Kaavasovite edestä ja takaa (Kuva: Niina-Maija Laurila)

4.4.2 Morsiuspuvun ompelu

Morsiuspuvun valmistuksessa haluttiin panostaa laadukkaaseen työhöön ja tarkkuuteen. Mittatilaustyöltä ja erityisesti morsiuspuvulta odotetaan laatua ja lähes täydellisyyttä, johon tässäkin puvussa pyritään. Pukua morsian käyttää vain ja ainoastaan yhtenä päivänä, jolloin hän on huomion keskipiste, joten puvunkin on oltava sen mukainen. Vaaleassa materiaalis- sa virheet näkyvät herkemmin kuin tummassa, joten niitä ei tulisi olla puvussa lainkaan.

Morsiuspuvun valmistuksessa on tärkeää työskennellä kiireettömästi ja rauhallisesti, jotta siinä ei tehtäisi hätäisiä ratkaisuja. Saumavarojen silitys ompelun jälkeen lisää työhön siisteyttä ja laatua, joten sitä ei tule unohtaa työn edetessä. Huolellinen silittäminen tekee asusta heti ryhdikkään ja viimeistellyn. Puvun ompelutekniset rakenteet mietittiin jo kaavoitusvaiheessa, jotta jo kaavasovitteeseen saatiin mahdollisimman hyvin oikeaa vastaavat rakenteet. Näin rakenteet saatiin testattua ja mahdollisia korjauksia pystyttiin vielä tekemään.

Morsiuspuvun alle ommeltiin tyllialushame, joka antaa helmalle tarvittavaa runsautta. Tylliä on runsaammin helman takaosassa, sillä runsas ja painava laahus vaatii enemmän nostetta kuin kevyt etuosa. Tyllialushame pitää helman muodossaan ja ryhdikkään näköisenä.

4.4.3 Sovitus

Varsinaisen puvun sovituksessa tarkistettiin istuvuus sekä helman pituus. Morsiuspuvun etuosa (kuva 13) ei näyttänyt kovinkaan edustavalta asiakkaan yllä, sillä laskokset eivät asettuneet kohdilleen etenkin rinnan kohdalla. vaan loivat edelleen ryppyä rinnan alle. Laskoksien huonoon sijoittumiseen vaikutti luultavasti osaltaan eri rintaliivien käyttö kuin edellisessä sovituksessa. Rintaliivit, jotka asiakkaalla oli yllään tässä sovituksessa, eivät vielääkään olleet ne, jotka hän aikoo pukea häääpäivänään. Sovituksen jälkeen asiakas osti uudet rintaliivit, joita hän aikoo käyttää häääpäivänään, mutta pukua ei ehditty sovittamaan uudelleen ennen opinnäytetyön valmistumista.

Kuva 13. Puvun etuosa

4.5 Valmis morsiuspuku

Prosessin tuloksena valmistui morsiuspuku, joka on perinteinen, mutta näyttävä. Valmista pukua ei ollut mahdollista valokuvata asiakkaan yllä pitkän välimatkan ja tiukan aikataulun vuoksi, joten kuvauksiin malliksi valittiin asiakkaan kokoa ja muotoja mahdollisimman hyvin vastaava henkilö. Puvun takaosaan (kuvat 14 ja 15) oltiin erittäin tyytyväisiä, sillä se istui hyvin ja laahus näytti siistiltä ja laskeutui kauniisti. Myös ylösnostettuna (kuva 15) laahus näytti edustavalta ja helma pysyi tasapitkinä. Etukappaleeseen (kuva 16) ei oltu erityisen tyytyväisiä, joten se vaatii vielä jonkin verran työstämistä. Opinnäytetyön tiukan aikataulun ja pitkän välimatkan vuoksi etukappaleen muokkausta ei voitu liittää tähän opinnäytetyöhön.

Morsiuspuku sovitetaan vielä valmiina asiakkaalle oikeiden rintaliivien kanssa. Mikäli puku ei vielä kukaan istu, tehdään siihen tarvittavat korjaukset. On myös mahdollista, että pukuun tehdään kokonaan uusi ja erilainen etuosa, sillä asiakas tahtoi pukuun enemmän boheemia ja keijukaismaista ilmettä. Mikäli nykyinen etuosa saadaan istuvaksi, siihen voidaan myös lisätä koristeita, kuten kankaisia kukkasiasia, jotta haluttu ilme saavutetaan.

Kuva 14. Morsiuspuku takaa laahuksen kanssa (Kuva: Niina Mero)

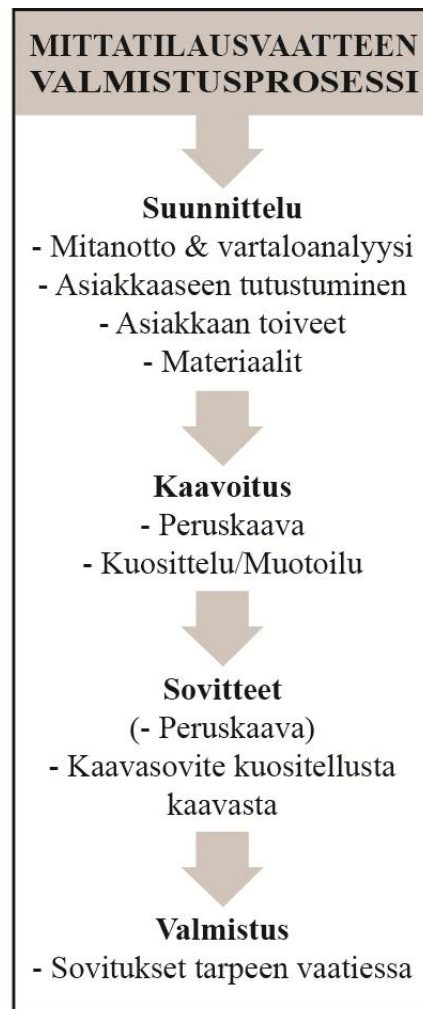

Kuva 15. Morsiuspuku takaa laahus ylös nostettuna (Kuva: Niina Mero)

Kuva 16. Morsiuspuku edestä (Kuva: Niina Mero)

5 TUTKIMUSTULOKSET

Kuva 17. Mittatilausvaatteen valmistusprosessin eteneminen

Haastattelut, kirjallisuus ja työskentely mittatilausmorsiuspuvun parissa osoittivat, että mittatilausvaatteen valmistusprosessi ei välttämättä etene aina samalla tavalla, vaan ammattilaisetkin toimivat itselleen parhaiten toimivalla tavalla. Kuitenkin prosessin etenemisessä on yhteneväinen, selkeä runko, jonka mukaan työskentely etenee. Mittatilausvaatteen valmistusprosessia käsittelevässä kaaviokuvassa (kuva 17) on esitettyinä prosessin eteneminen ja työvaiheet.

Mittatilausvaatteen valmistusprosessi alkaa suunnittelusta, johon kuuluu tärkeänä osana asiakas. Mittatilaustyö vaatii asiakaspalvelutaitoja ja hyvää ihmistuntemusta. Asiakkaaseen on hyvä tutustua syvällisemmin kuin kyselimällä vain hänen pukeutumismielityksistään ja toiveistaan tilaustyölle, sillä muutkin asiat kertovat hänen tyylistään paljon. Tässä vaiheessa asiakkaasta otetaan kaavoituksessa tarvittavat mitat ja hänen vartalonsa analysoidaan ja pohditaan, millainen vaate korostaisi sen parhaita puolia. Materiaaleista olisi hyvä keskustella jo heti suunnitteluprosessin alkaessa, ja vielä parempi olisi, jos olisi materiaalinäytteitä, joita hänelle voisi esittää.

Kaavoitus voi alkaa, kun mittatilausvaatteen malli on selvillä. Mikäli asiakkaalla on ongelmavartalo tai valmistajalla ei ole kovin runsaasti kokemusta mittatilausvaatteista, peruskaavastakin on hyvä tehdä sovite. Kun kokemusta on kertynyt enemmän, voi tämän vaiheen jättää pois. Peruskaavasta kuositellaan varsinaisen vaateen kaava, minkä jälkeen siitä tehdään sovite vaateen varsinaista materiaalia mahdollisimman lähellä olevasta, edullisemmasta kankaasta. Jotkut haastatelluista jättivät tämän vaiheen pois, mutta se on kuitenkin hyvä tehdä, sillä asiakas ei välttämättä osaa hahmottaa vaateen ulkomuotoa pelkän luonnoksen perusteella. Sovitteen sovituksen jälkeen leikkaussaumojä, helman leveyttä ynnä muuta voi vielä muuttaa oikeaan tuotteeseen. Mikäli sovitteeseen tulee paljon muutoksia, on aina mahdollista tehdä uusi sovite halutuilla muutoksilla.

Kun sovite on istuva ja hyväksi todettu, kaavaan tehdään tarvittavat muutokset ja voidaan siirtyä varsinaisen tuotteen valmistukseen. Vaatetta on hyvä sovittaa valmistusprosessin edetessä täydellisen istuvuuden saavuttamiseksi. Valmistus vaatii tarkkuutta ja huolellisuutta, sillä asiakas odottaa mittatilaustyöltä korkeaa laatua.

Vaikka prosessissa edettäisiinkin ammattimaisesti ja oikein, voi lopputulos silti epäonnistua, mikäli ammatilaisen ja asiakkaan välinen yhteistyö ei toimi. Mittatilaustyö vaatii erinomaisia asiakaspalvelutaitoja, hyvää ihmistuntemusta sekä ammattitaitoa mitanotossa, vartalon analysoimisessa, sovituksissa, kaavoituksessa ja vaateen valmistuksessa. Mittatilausvaatteen valmistusprosessi on erittäin monitahoinen prosessi, joka on haaste ammatilaisellekin.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteita ei saavutettu aivan täysin, sillä lopputuloksena syntynyt morsiuspuku ei saavuttanut toivottua tasoa. Asiakkaan häät ovat 6.7.2013, joten opinnäytetyön valmistumisen jälkeen on vielä aikaa jatkokehittää ja työstää puvun etuosaa toivotun ilmeen luomiseksi. Asiakastytyväisyys on kuitenkin prioriteetti morsiuspukua valmistettaessa.

Puvun etukappaleen epäonnistumiseen vaikutti moni asia. Tiukka aikataulu ja pitkä välimatka pakottivat vähentämään sovitusten määrää, jolloin kaavasovitteeseen tehdyistä muutoksista ei ehditty valmistaa uutta sovitetta. Myös kokemuksen puute oli yksi syy epäonnistumiseen. Mikäli asiakas olisi ollut pienirintaisempi, olisi kyseisen mallinen puku luultavasti saatu paremmin istuvaksi pienemmällä vaivalla. Kokeneempi ompelija ei välttämättä olisi esittänyt rintavalle ihmiselle tällaista puvun mallia lainkaan.

Istuvuuteen vaikutti myös se, että jokaisessa sovituksessa asiakas puki ylleen eri rintaliivit. Rintavalla naisella, kuten tämän opinnäytetyön asiakkaalla, liivien merkitys on erittäin suuri ja saattaa aiheuttaa merkittävää vaihtelua sekä rinnan ympärykseen että rinnan korkeimpaan kohtaan. Oikeiden rintaliivien tärkeyden painotuksesta ja jatkuvista muistutuksista huolimatta asiakas osti rintaliivit häpäivää varten vasta morsiuspuvun sovitusten jälkeen.

Haasteita opinnäytetyöhön toi asiakas, joka ei ollut selvillä siitä, mitä hän haluaa omalta morsiuspuvultaan. Hän oli keskittynyt hyvin vahvasti siihen, mitä morsiuspuvun kuuluu perinteisesti olla, kun hän olisi voinut miettiä, mitä hän itse todella puvultaan haluaa. Nykypäivänä morsiuspukujen valinnanvara on todella laaja ja erikoisiakaan pukuja ei katsota pahalla, joten asiakkaan olisi kannattanut unohtaa vanhat mielikuvansa morsiuspuvuista ja katsella pukuja avarakatseisemmin.

Monen vuoden ystävyys asiakkaan kanssa oli luultavasti vain morsiuspuvun valmistusprosessia vaikeuttava tekijä. Mikäli puvun valmistaja olisi ollut asiakkaalle vieras, hän tuskin olisi viitsinyt viivytellä esimerkiksi rintaliivien oston tai puvun mallin valinnan kanssa. Morsiuspuvun suunnittelussa ystävyys aiheutti sen, että omat mielikuvat asiakkaan persoonasta, pukeutumistyylistä sekä hänen tulevasta morsiuspuvustaan eivät kohdanneet asiakkaan mielikuvia täysin, sillä asiakas halusi lopulta puvun, joka poikkesi selvästi hänen tavallisesta tyylistään.

Opinnäytetyön aikana mittatilausvaatteen valmistusprosessissa ilmeni runsaasti erilaisia ongelmia, mutta niistä oppii aina jotakin uutta. Jatkossa painotan varmasti oikeiden rintaliivien käyttöä sovituksissa ja mittojen otossa asiakkaalle entistä voimakkaammin, jotta tässä projektissa ilmenneiden kaltaisilta istuvuusongelmilta vältyttäisiin.

Opinnäytetyössä vastattiin asetettuihin kysymyksiin, jotka käsittelivät mittatilausvaatetta ja sen valmistusprosessia. Haastattelut asiantuntijoiden kanssa antoivat runsaasti hyödyllistä tietoa mittatilausvaatteen valmistuksesta. Haastattelut osoittivat, että mittatilausvaatteen valmistukselle ei ole olemassa yhtä ja oikeaa toimintatapaa, vaan jokainen työskentelee itselle parhaiten sopivalla tavalla. Peruseriaate valmistusprosessissa on kuitenkin samanlainen, jotkin yksityiskohdat prosessissa muuttuvat. Työssä saatiin tarpeellista tietoa mittatilausvaatteen valmistusprosessin etenemisestä.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Anttila, R. & Jokinen, R. 2002. Sovitus ja muotoilu. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Eberle, H., Hermeling H., Hornberger M., Kilgus R., Menzer D. & Ring, W. 2007. Ammattina vaate. 1.-4. p. Suom. pirjo Luoto. Helsinki: WSOY

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uud. p. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino Oy.

Shimer, E. 2004. Wedding Gowns. Finding a Gown to Suit Your Body, Personality and Style. Hove: Apple Press.

SUULLISET LÄHTEET

Kaarne, S. 2013. Puvustaja. Osk. Työhuone Hengari. Haastattelu 30.1.2013.

Keiski, J. 2013. Puvustaja. Osk. Työhuone Hengari. Haastattelu 30.1.2013.

Lehtonen, M. 2013. Suunnittelija/ompelija. Revelations. Haastattelu 21.2.2013.

Luomajärvi, K. 2013. Puvustaja. Osk. Työhuone Hengari. Haastattelu 30.1.2013.

Raiskinen, A. 2013. Yrittäjä. Revelations. Haastattelu 21.2.2013.

HAASTATTELUKYSYMYKSET

1. Nimi, koulutus ja nykyinen työ
2. Yrityksen toiminta
3. Asiakas
  - Mitä tilaa ja miksi?
  - Onko tarkka mielikuva vaateen ulkomuodosta?
4. Suunnittelu:
  - Lähtökohdat
5. Kaavoitus
  - Henkilökohtainen peruskaava
  - Kuosittelu
6. Sovitukset
  - Kaavasovite
  - Montako sovitusta
  - Kuinka pitkälle koottu ensimmäiseen sovitukseen?
7. Aikataulu
8. Hinnoittelu